

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

BANK MARKAZI JOMHOURI ISLAMI IRAN

اداره مطالعات و سازمان‌های بین‌المللی

INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AND STUDIES DEPT.

اخبار اقتصادی روز

سال: پنجاه و چهارم، شماره ۶۸

شنبه ۲۳ شهریور ماه ۱۳۹۸ (۱۴ سپتامبر ۲۰۱۹)

وضع ارزهای عمده و نرخ‌های بهره: روز چهارشنبه، یک روز پیش از اتخاذ محرک‌های پولی بیشتر مورد انتظار توسط بانک مرکزی اروپا به منظور تقویت اقتصاد منطقه، نرخ یورو در برابر دلار به پایین‌ترین سطح یک هفته اخیر افت کرد. در این روز، نرخ یورو به مدد نوسانات تجاری آمریکا و چین موجب تقویت شاخص ریسک و کاهش تقاضای برای ارزهای یورو شد. در نتیجه، نرخ نیز به کمترین سطح از اول اوت رسید. شایان ذکر است، چند روز پیش از نشست برنامه‌ریزی شده آمریکا و چین با هدف تلاش برای کاهش تنش‌های ارزی آمریکا و کشورهای دیگر، چین نخستین بسته معافیت‌های تعرفه‌ای خود را برای ۱۶ گروه از محصولات آمریکایی اعلام کرد. همچنین، روز چهارشنبه، بعد از آن که دادگاه اسکاتلندی، اقدام بوریس جانسون، نخست‌وزیر انگلیس، در خصوص تعلیق پارلمان انگلیس را غیرقانونی اعلام کرد و قانون‌گذاران را برای بازگشت فوری به محل کار فراخواند که نشانه جدال بین دولت و مجلس پیرامون آینده نوکسیست است، یورو تضعیف شد. روز چهارشنبه، آمارهای آمریکا حاکی از افزایش غیرمنتظره قیمت‌های تولیدکننده در ماه اوت بود؛ با وجود این، این آمارها انتظارات بازارهای مالی در خصوص کاهش مجدد نرخ‌های بهره توسط فدرال رزرو طی هفته آتی به منظور حمایت از ضعف اقتصادی این کشور را تغییر نخواهد داد. **روزی پنجشنبه**، بعد از اجرای محرک‌های پولی جدید توسط بانک مرکزی اروپا، نرخ یورو در برابر دلار دوباره تقویت شد، اما این اقدام مستقیم بر انتظارات انبساطی بازارها تأثیر نداشت. شایان ذکر است، بانک سکو در نرخ بهره سپرده‌ها را از منفی ۰/۴ درصد به منفی ۰/۵ درصد (پایین‌ترین سطح تاریخی) کاهش داد و خرید دوباره اوراق قرضه به میزان ۲۰ میلیارد یورو را از ماه نوامبر آغاز خواهد کرد. همچنین، این بانک اعلام کرده است، خرید اوراق قرضه تا زمان ضرورت ادامه خواهد داشت و کمی پیش از زمان افزایش نرخ‌های بهره کلیدی این بانک خاتمه می‌یابد. در این روز، نرخ یورو بعد از افت اولیه به پایین‌ترین سطح طی بیش از دو سال اخیر در ۳ سپتامبر، تقویت گردید. علاوه بر این، اقدام بانک مرکزی اروپا در خصوص اعطای معافیت به بانک‌های منطقه یورو از پرداخت جریمه به ذخایر مازاد تا شش برابر ذخیره قانونی آنها، از تقویت یورو حمایت کرد. بعد از انتشار گزارش بلومبرگ کیو در خصوص اظهار نظر مقامات دولت ترامپ پیرامون تأخیر یا عقب‌نشینی از اعمال برخی تعرفه‌ها بر کالاهای چینی، نرخ دلار در برابر ارز مایکروسافت به ۱/۳۲۰۰ رسید. **روز جمعه**، لازم به ذکر است؛ روز چهارشنبه، دونالد ترامپ ضمن استقبال از تصمیم چین پیرامون معافیت تعرفه‌ای برخی داروهای ضدسرطانی و سایر محصولات آمریکایی، از تأخیر کوتا مدت برای اعمال افزایش تعرفه‌های برنامه‌ریزی شده روی میلیاردها دلار کالای چینی خبر داد. **روز جمعه**، در پی معافیت بانک‌های منطقه یورو از پرداخت جریمه توسط بانک مرکزی اروپا که طبق گفته تحلیل‌گران تأثیر محرک‌های پولی جدید روی یورو را کاهش می‌دهد، نرخ یورو در برابر دلار برای دومین روز تقویت گردید. بانک مرکزی اروپا قصد دارد با اعمال معافیت بانک‌های اروپایی از پرداخت جریمه، فشارهای موسسات مالی به دلیل اتخاذ نرخ‌های بهره پایین برای سال‌های متوالی را به حداقل برساند. افزایش خریدها بعد از عدم افت یورو به سطح پایین و امیدواری‌ها پیرامون کاهش تنش‌های تجاری آمریکا و چین نیز از تقویت یورو بعد از تصمیم بانک مرکزی اروپا حمایت کرد. در این روز، نرخ یورو در برابر دلار ۰/۱۲ درصد تقویت شد.

فلزات قیمتی: روز چهارشنبه، در خلال انتظارات برای معرفی محرک‌های اقتصادی و کاهش نرخ‌های بهره توسط بانک مرکزی اروپا؛ به دلیل خریدهای فنی، بهای طلا اندکی افزایش یافت و به روند آفت چهار روزه خاتمه داد. در این روز، بهای نفتی طلا و طلای قراردادهای آتی آمریکا به ترتیب ۰/۳ و ۰/۲ درصد تقویت شد. شایان ذکر است، بهای طلا از زمان آفت به پایین‌ترین سطح سال جاری میلادی در ۲ می ۱۲۶۵/۸۵ دلار در هر اونس (تاکون، در حدود ۱۸ درصد (بیش از ۲۰۰ دلار) رشد داشته است. در پایان معاملات روز چهارشنبه، بهای نقره و پلاتین به ترتیب ۰/۵ و ۰/۷ درصد تقویت شد و بهای پالادیوم نیز در سطح ۱۵۶۰/۹۶ دلار در هر اونس تثبیت گردید. **روز پنجشنبه**، به دلیل نگرانی‌ها از کمبود عرضه پالادیوم ناشی از مشکلات احتمالی کارگری در معادن آفریقای جنوبی، بهای این فلز به بالاترین سطح تاریخی رسید. در این روز، بهای پالادیوم که در تورند تاریخی ۱۶۲۱/۵۵ دلار در هر اونس رسیده بود، در نهایت با ۳ درصد رشد به کار خود خاتمه داد. شایان ذکر است؛ روز سه‌شنبه، اتحادیه اصلی معادن پلاتین آفریقای جنوبی به طور رسمی اعلام کرد: مذاکرات مستمر با شرکت‌های بزرگ معدن به بن بست رسیده است، که در صورت عدم حل مسأله، احتمال اعتصاب افزایش خواهد یافت. روز پنجشنبه، پس از انتشار گزارش بلومبرگ پیرامون قصد مقامات دولت ترامپ برای ارائه پیشنهاد یک ترمپ برای اترانه پیشنهاد یک ترمپ برای اترانه پیشنهاد یک ترمپ برای اترانه، بهای طلا از ۱۲۶۵/۸۵ دلار به ۱۲۶۵/۸۵ دلار رسید. در این روز، بهای طلا و طلای قراردادهای آتی آمریکا به ترتیب ۰/۱ و ۰/۳ درصد تقویت شد. شایان ذکر است؛ پس از کاهش نرخ‌های بهره سپرده‌ها و از سرگیری مجدد سیاست تسهیل مقداری توسط بانک مرکزی اروپا که انتظارات برای اتخاذ موضع انبساطی از سوی بانک مرکزی آمریکا در نشست آتی این بانک را نیز تقویت کرد، بهای طلا در معاملات اولیه ۱/۷ درصد رشد نمود. **روز پنجشنبه**، بهای نقره ۰/۳ درصد افت کرد و بهای پلاتین ۰/۶ درصد تقویت شد. **روز جمعه**، در پی انتشار آمارهای مثبت خرده‌فروشی آمریکا و امیدواری‌ها نسبت به تقلیل تنش‌های تجاری این کشور با چین، بازارهای بهای طلا در معاملات اولیه ۱/۷ درصد رشد نمود. **روز پنجشنبه**، بهای طلا ۰/۶ درصد تقویت شد. سومین کاهش فنی متوالی قرار گرفت. در این روز، بهای طلا و طلای قراردادهای آتی آمریکا هر کدام ۰/۵ درصد تضعیف شد. تحلیل‌گران معتقدند؛ سیاست پولی انبساطی اتخاذ شده توسط بانک‌های مرکزی جهان و همچنین نگرانی‌ها پیرامون اشباع بازده منفی اوراق بدهی دولتی در سطح جهانی، در بلندمدت از بهای طلا پشتیبانی خواهد کرد. در معاملات پایانی روز جمعه، بهای نقره، پلاتین و پالادیوم به ترتیب ۰/۱، ۰/۱ و ۰/۶ درصد تضعیف شد.

نفت خام: روز چهارشنبه، انتشار گزارش از تصمیم ترامپ برای کاهش تحریم‌های ایران که می‌تواند عرضه نفت را افزایش دهد، هم‌زمان با نگرانی‌های طولانی مدت پیرامون کاهش تقاضای جهانی انرژی، موجب افت بیش از ۲ درصدی بهای نفت شد. به دلیل کاهش ذخایر جهانی نفت و دریافت نشانه‌هایی از کاهش تنش‌های تجاری چین و آمریکا، بهای نفت طی ماه جاری میلادی تا کنون تقویت شده است. مطابق آمارهای جداگانه اداره اطلاعات انرژی آمریکا؛ هفته گذشته، در حالی که ذخایر نفت خام این کشور به کمترین سطح حدود یک سال گذشته رسیده، آفت ذخایر نیزین کمتر از انتظارات بوده است. شایان ذکر است؛ به دلیل کاهش رشد اقتصاد جهانی، اوپک با اشاره به افزایش تولید جهانی نفت طی سال آتی میلادی، پیش‌بینی رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۰ را کاهش داد. هفته جاری، اداره اطلاعات انرژی آمریکا پیش‌بینی تقاضای نفت را کاهش داد و مدیران و معامله‌گران نفتی که در مجامع صنعتی سنگاپور و ابوظبی گرد هم آمده‌اند، بر افزایش نشانه‌های رکود اقتصاد جهانی اذعان داشتند. در حالی که اداره اطلاعات انرژی آمریکا در گزارش ماهانه، متوسط تولید نفت خام این کشور در سال ۲۰۲۰ تا ۱۳۷۳۳/۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی نمود، تولید فنیکی آمریکا به بالاترین سطح تاریخی (۱۲/۴ میلیون بشکه در روز) افزایش یافته است. روز چهارشنبه، اظهارات نامر الغضبان، وزیر نفت عراق، مبنی بر احتمال گفت و گوی اوپک برای کاهش بیشتر تولید نفت در نشست وزیران انرژی در روز پنجشنبه، آفت بهای نفت را محدود کرد. با وجود این، الکساندر نوآک، وزیر انرژی روسیه، ضمن اشاره به مذاکره اوپک و متحدانش در مورد تقاضای جهانی نفت گفت: طرح جدیدی برای تغییر برنامه کاهش تولید وجود ندارد. در معاملات پایانی این روز، بهای نفت برنت و نفت آمریکا به ترتیب ۲/۵ و ۹/۷ درصد تضعیف گردید. **روز پنجشنبه**، بروز تردیدها پیرامون توافق تجاری موافقت بین چین و آمریکا در پی بخش یک گزارش بلومبرگ مبنی بر تصمیم آمریکا برای کاهش بیشتر تولید نفت خام این کشور در سال ۲۰۲۰ تا ۱۳۷۳۳/۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی نمود، تولید فنیکی آمریکا به بالاترین سطح تاریخی (۱۲/۴ میلیون بشکه در روز) افزایش یافته است. روز چهارشنبه، اظهارات نامر الغضبان، وزیر نفت عراق، مبنی بر احتمال گفت و گوی اوپک برای کاهش بیشتر تولید نفت در نشست وزیران انرژی در روز پنجشنبه، آفت بهای نفت را محدود کرد. با وجود این، الکساندر نوآک، وزیر انرژی روسیه، ضمن اشاره به مذاکره اوپک و متحدانش در مورد تقاضای جهانی نفت گفت: طرح جدیدی برای تغییر برنامه کاهش تولید وجود ندارد. در معاملات پایانی این روز، بهای نفت برنت و نفت آمریکا به ترتیب ۲/۵ و ۹/۷ درصد تضعیف گردید. **روز پنجشنبه**، بروز تردیدها پیرامون توافق تجاری موافقت بین چین و آمریکا در پی بخش یک گزارش بلومبرگ مبنی بر تصمیم آمریکا برای کاهش بیشتر تولید نفت خام این کشور در سال ۲۰۲۰ تا ۱۳۷۳۳/۳ میلیون بشکه در روز پیش‌بینی نمود، تولید فنیکی آمریکا به بالاترین سطح تاریخی (۱۲/۴ میلیون بشکه در روز) افزایش یافته است. روز چهارشنبه، اظهارات نامر الغضبان، وزیر نفت عراق، مبنی بر احتمال گفت و گوی اوپک برای کاهش بیشتر تولید نفت در نشست وزیران انرژی در روز پنجشنبه، آفت بهای نفت را محدود کرد. با وجود این، الکساندر نوآک، وزیر انرژی روسیه، ضمن اشاره به مذاکره اوپک و متحدانش در مورد تقاضای جهانی نفت گفت: طرح جدیدی برای تغییر برنامه کاهش تولید وجود ندارد. در معاملات پایانی این روز، بهای نفت برنت و نفت آمریکا به ترتیب ۲/۵ و ۹/۷ درصد تضعیف گردید. **روز جمعه**، نگرانی‌ها پیرامون کاهش رشد اقتصاد جهانی بر نشانه‌های پیشرفت مذاکرات تجاری چین و آمریکا غلبه کرد. در نتیجه، بهای نفت کاهش یافت. هفته جاری، اوپک و آژانس بین‌المللی انرژی اعلام نمودند؛ به دلیل از بین رفتن اثرات کاهش تولید نفت اوپک توسط رشد تولید نفت آمریکا، بازار نفت در سال آینده میلادی با مازاد عرضه مواجه خواهد شد. مطابق آمار موسسه پی‌سی‌جی، تعدد چاه‌های فعال آمریکا با ۵ حلقه کاهش (چهارمین هفته کاهش متوالی) به ۷۳۳ حلقه (کمترین تعداد از نوامبر ۲۰۱۷) رسید. مطابق آمار کمسیون قراردادهای آتی آمریکا؛ در هفته منتهی به ۱۰ سپتامبر، مدیران پولی و صندوق‌های پوششی، قراردادهای آتی و اختیاری نفت برنت و نفت آمریکا را با ۳۰ هزار و ۲۴۹ قفه افزایش به ۲۰۹ هزار و ۵۴۹ قرارداد رساندند. در معاملات پایانی روز جمعه، بهای نفت برنت و نفت آمریکا به ترتیب ۱/۶ و ۲/۴ سنت در هر بشکه کاهش یافت. شایان ذکر است؛ هفته جاری، بهای نفت برنت و نفت آمریکا به ترتیب ۲/۱ و ۲/۱ درصد تضعیف گردید.

تاریخ	نوع فلز	آلومینیوم	مس	سرب	نیکل	قلع	روی
جمعه ۱۳ سپتامبر ۲۰۱۹	۱۷۶۸	۵۸۷۰	۲۰۹۴	۱۷۸۲۰	۱۷۲۷۵	۲۳۸۲	
پنجشنبه ۱۲ سپتامبر ۲۰۱۹	۱۷۷۴	۵۸۴۲/۵	۲۰۸۶	۱۸۲۰۰	۱۷۴۶۰	۲۳۵۷	
چهارشنبه ۱۱ سپتامبر ۲۰۱۹	۱۷۹۲/۵	۵۷۶۵	۲۱۰۲	۱۸۳۳۰	۱۷۴۰۰	۲۳۶۴/۵	

نرخ سید ۵۵ سه ماهه	چهارشنبه ۱۱ سپتامبر ۲۰۱۹		پنجشنبه ۱۲ سپتامبر ۲۰۱۹		جمعه ۱۳ سپتامبر ۲۰۱۹	
	لندن	نیویورک	لندن	نیویورک	لندن	نیویورک
حق برداشت مخصوص *	-	۱/۷۶۷/۶	-	۱/۳۶۸۷/۳	-	۱/۳۳۱۷/۳
یورو *	۱/۱۰۲۶	۱/۱۰۱۰	۱/۰۹۵۵	۱/۱۰۶۳	۱/۱۰۹۹	۱/۱۰۷۴
لیره انگلیس *	-	۱/۲۲۲۹	-	۱/۲۳۳۱	-	۱/۲۵۰۳
فرانک سوئیس	-	۰/۹۹۲۷	-	۰/۹۹۰۳	-	۰/۹۹۰۲
ین ژاپن	۱۰۷/۷۰	۱۰۷/۸۲	۱۰۷/۸۰	۱۰۸/۱۰	۱۰۷/۹۹	۱۰۸/۰۹
بهره دلار	-	-	-	-	-	-
طلا	۱۴۹۰/۶۵	۱۴۹۰/۲۷	۱۵۱۵/۲۰	۱۴۹۸/۶۶	۱۵۰۳/۱۰	۱۴۹۱/۴۱
نقره	۱۸/۱۶۵	۱۸/۰۹	۱۸/۱۹	۱۸/۰۲	۱۸/۱۴۵	۱۷/۵۴
پلاتین	۹۴۰	۹۳۶/۹۰	۹۴۸	۹۵۰	۹۵۶	۹۵۰/۱۰
نفت خام	۶۰/۸۱**	۵۵/۷۵***	۶۰/۳۸**	۵۵/۰۹***	۶۰/۲۲**	۵۴/۸۵***
سبد نفت اوپک	-	۶۲/۰۸	-	۶۰/۵۱	-	-

* هر واحد به دلار آمریکا ** نفت خام برنت *** نفت خام پایه آمریکا **** نرخ بهره

ضرورت افزایش مالیات بر ارزش افزوده عربستان

خبرگزاری رویترز، مورخ ۲۰۱۹/۰۹/۰۹ (۱۳۹۸/۰۶/۱۸) - صندوق بین المللی پول با تاکید بر اهمیت بهبود موقعیت مالی بزرگترین صادرکننده نفت جهان (عربستان) در خلال قیمت‌های کمتر نفت خام، اعلام کرد: «عربستان سعودی باید مالیات بر ارزش افزوده را از ۵ درصد کنونی به ۱۰ درصد افزایش دهد».

مطابق گزارشی در ماه ژوئن که روز دوشنبه منتشر شد؛ صندوق اعلام کرد: «به دلیل پیش‌بینی افزایش کسری بودجه عربستان، سیاست مالی انقباضی تری لازم است».

شایان ذکر است؛ با وجود ادعای محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان، مبنی بر هدف وی برای متنوع سازی درآمدهای عربستان (بزرگ‌ترین اقتصاد خاورمیانه)، این کشور همچنان به درآمدهای حاصل از فرآورده‌های نفتی وابسته می‌باشد.

به تازگی، عربستان با هدف حمایت از بازار نفت، تولید نفت خام خود را بیشتر از میزان مشخص شده در توافق اوپک کاهش داده؛ اما افت تقاضای نفت و کندی اقتصاد جهانی قیمت‌های نفت را تحت فشار نزولی قرار داده است. این امر، رشد اقتصادی این کشور را تحت فشار قرار می‌دهد، به طوری که برخی اقتصاددانان انقباض اقتصاد عربستان در سال جاری میلادی را پیش‌بینی می‌کنند.

به دلیل احتمال توقف افزایش رشد قوی اقتصاد غیرنفتی عربستان ناشی از افزایش مخارج دولت، صندوق بین المللی پول، افزایش کسری بودجه این کشور را از ۵/۹ درصد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۸، به ۶/۵ درصد تولید ناخالص داخلی در سال جاری میلادی پیش‌بینی می‌کند.

لازم به ذکر است؛ به دلیل آسیب درآمدهای نفتی عربستان از افت قیمت‌های نفت از اواسط سال ۲۰۱۴، این کشور به منظور بهبود درآمدهای غیرنفتی، از ژانویه ۲۰۱۸ مالیات بر ارزش افزوده ۵ درصدی را معرفی کرد.

صندوق، به عنوان بخشی از مجموعه اقدامات تحکیم بودجه‌ای، با مشاوره شورای همکاری حوزه خلیج فارس که موافق اعمال مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد، پیشنهاد افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده از ۵ به ۱۰ درصد را مطرح کرده است.

لازم به ذکر است؛ مخارج دولت عربستان در نیمه اول سال جاری میلادی نسبت به دوره مشابه سال قبل، ۶ درصد افزایش داشته که در راستای هدف‌گذاری بودجه برای افزایش ۷ درصدی مخارج در سال ۲۰۱۹ به منظور تحریک رشد اقتصادی است.

صندوق اعلام کرد، نوسانات بودجه‌ای عربستان برای حمایت از رشد کوتاه مدت اقتصادی و اجرای اصلاحات بسیار زیاد بوده و برنامه مقامات این کشور برای تعادل بودجه تا سال ۲۰۲۳ متکی بر فرضیات خوش‌بینانه بهای نفت می‌باشد. بنابراین، در صورت افت شدید بهای نفت، این کشور با کسری بودجه‌های بزرگی مواجه خواهد شد، با این تفاوت که فضای اعمال سیاست بودجه‌ای ضعیف‌تری نسبت به سال ۲۰۱۴ خواهد داشت.

مطابق اظهارات جین میشل سالیبا، اقتصاددان بخش خاورمیانه و آفریقای شمالی بانک آو آمریکا مریل لینچ؛ تغییر اولویت سیاست‌گذاری عربستان به سمت رشد اقتصادی، برنامه تحکیم بودجه‌ای را پیچیده می‌کند. وی افزود: «حرکت تدریجی و پیوسته در افزایش بهای نفت که بودجه را سر به سر می‌کند، با فرسایش نسبی فضاهای بودجه‌ای از سال ۲۰۱۴ همراه شده که آسیب‌پذیری اقتصادی در برابر افت پایدار بهای نفت را افزایش داده است».

مطابق اظهارات سالیبا، تعادل بودجه دولت در صورت افزایش بهای نفت به ۹۳ دلار در هر بشکه به وجود خواهد آمد. لازم به یادآوری است؛ اوایل سال جاری میلادی، صندوق اعلام کرده بود: عربستان برای تعادل بودجه به بهای نفت بین ۸۰ تا ۸۵ دلار در هر بشکه نیاز دارد.